

Dosarul nr.2ra-1232/16

Instanța de fond: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău – G. Moscalciuc

Instanța de apel: CA Chișinău – N. Vascan, A. Bostan, V. Negru

DEDIZIE

26 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

în componența:
Președintele ședinței
judecători

Iuliana Oprea,
Nadejda Toma, Mariana Pitic,
Ion Druță, Maria Ghervas,

examinînd recursul declarat de către Victor Bogaci și Valentina Bogaci în
pricina civilă la acțiunea lui Victor Bogaci și Valentina Bogaci împotriva
Ministerului Justiției privind constatarea încălcării termenului rezonabil la
examinarea cauzelor civile și neexecutarea hotărîrilor judecătorești în termenul
rezonabil,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din data de 02 decembrie 2015,

C O N S T A T Ă :

Victor Bogaci și Valentina Bogaci la data de 19 februarie 2014 s-au adresat
cu cereri de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției privind constatarea
încălcării termenului rezonabil la examinarea cauzelor civile și neexecutarea
hotărîrilor judecătorești în termen rezonabil (f.d. 1, vol. I).

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantii au indicat, că în
perioada anilor 2011-2012 s-au adresat cu cereri de chemare în judecată în
conformitate cu prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 împotriva Ministerului
Finanțelor, fiind pornite cauze civile cu nr. 2-8640/12 -2-8644/12, 2-10171/12-2-
10172/12.

Reclamantii au menționat, că cauzele date au fost tergiversate din vina
Ministerului Finanțelor, reprezentanții cărora de nenumărate ori nu s-au prezentat în
ședințele de judecată și nu au prezentat rapoarte necesare pentru examinarea lor. La
data de 16 octombrie 2012 au fost emise hotărîri pe dosarele nr. 2-8640/12 – 2-
8644/12, prin care s-a constatat faptul încălcării termenului rezonabil de examinare
și de executare a hotărîrilor judecătorești și au fost acordate compensații morale.

Hotărîrile au devenit definitive și executorii prin deciziile Curții de Apel
Chișinău și Curții Supreme de Justiție, dar care pînă la momentul adresării în instanța
de judecată cu prezenta acțiune nu au fost executate.

În opinia reclamantilor, se consideră îndreptățiți în solicitarea constatării încălcării termenului rezonabil la examinarea cauzelor civile și la neexecutarea hotărârilor judecătorești în termeni rezonabili cu compensarea prejudiciului moral.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din data de 16 mai 2014 s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată a lui Victor Bogaci și Valentina Bogaci împotriva Ministerului Justiției privind constatarea încălcării termenului rezonabil la examinarea cauzelor civile nr. 2-8640/12, 2-8644/12, 2-10171/12 și 2-10172/12 și executarea hotărârilor judecătorești (f.d. 104, vol. I).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 19 mai 2014 Victor Bogaci și Valentina Bogaci au depus apel, prin care au solicitat casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii (f.d. 107).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din data de 13 ianuarie 2015 s-a respins cererea de apel înaintată de Victor Bogaci și Valentina Bogaci ca fiind lipsită de temei. S-a menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din data de 16 mai 2014 (f.d. 169, vol. I).

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la data de 06 aprilie 2015 Victor Bogaci și Valentina Bogaci au contestat-o cu recurs, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii (f.d. 186-195, vol.I)

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din data de 17 iunie 2015 s-a admis recursul declarat de Victor Bogaci, s-a casat decizia instanței de apel, în partea în care Curtea de Apel Chișinău s-a expus asupra pretențiilor lui Victor Bogaci, cu remiterea în această parte a pricinii spre rejudecare. Recursul Valentinei Bogaci nu a fost examinat pe motiv că a fost depus de o persoană neîmputernicită (f.d. 205-209, vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din data de 02 decembrie 2015 s-a respins apelul declarat de Victor Bogaci, s-a menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din data de 16 mai 2014 (f.d. 10, vol. II).

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la data de 25 martie 2016 Victor Bogaci și Valentina Bogaci au contestat-o cu recurs, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu remiterea cauzei la rejudecare la prima instanță, la faza primirii cererii de chemare în judecată (f.d. 35-46, vol. II).

În conformitate cu art. 434 alin. 1, CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 02 decembrie 2015, expediată părților prin intermediul oficiului poștal la data de 14 ianuarie 2016, confirmarea despre recepționarea acesteia lipsește.

În aceste circumstanțe, recursul depus la 23 martie 2016 se consideră a fi depus în termen.

În conformitate cu art.445 alin. 1, lit. c) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus de Victor Bogaci întemeiat și

care urmează să fie admis cu casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 decembrie 2015 și remiterea cauzei la rejudecare din următoarele considerente.

Din materialele dosarului rezultă, că Bogaci Victor și Bogaci Valentina într-un alt proces s-au adresat cu cererile de chemare în judecată în conformitate cu prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 împotriva Ministerului Finanțelor, fiind pornite cauzele civile cu nr. 2-8640/12; 2- 8641/12; 2-8643/12; 2-8644/12; 2-10171/12 și 2-10172/12. În fiecare cauză cererile au fost admise de către instanța de judecată și respectiv, constatată încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrilor judecătorești, cu acordarea compensațiilor pentru prejudiciul moral din contul statului.

În prezenta speță, reclamanții au invocat, că hotărîrile judecătorești pe dosarele nr. 2-8640/2012; 2- 8641/2012; 2-8642/2012; 2-8643/2012; 2-8644/2012; 2-10171/12 și 2-10172/12 devenind definitive și irevocabile, nu au fost executate, iar pricinile civile nr. 2-8640/2012; 2-8641/2012; 2-8642/2012; 2-8643/2012; 2-8644/2012 au fost examinate într-un termen mai mare de 3 luni, solicitînd constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzelor în termen rezonabil și la executarea hotărîrilor în termen rezonabil.

Prima instanță, fiind investită în soluționarea litigiului, a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Victor Bogaci și Valentina Bogaci către Ministerul Justiției privind constatarea încălcării termenului rezonabil la examinarea cauzelor civile nr. 2-8640/12; 2-8644/12; 2-10171/12 și 2-1072/12 și la executarea hotărîrilor.

Soluția instanței de fond a fost menținută prin decizia instanței de apel din data de 02 decembrie 2015.

Curtea Supreme de Justiție, verificînd în ordine de recurs legalitatea hotărîrilor contestate, a stabilit, că în cererea de chemare în judecată formulată de reclamantul/recurentul, Bogaci Victor, se invocă încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzelor și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrilor judecătorești pe dosarele nr. 2-8642/2012; 2-8643/2012; 2-8644/2012; 2-10171/12. Instanțele de judecată au examinat cererea lui Victor Bogaci doar în privința dosarelor nr.2-8644/2012 și 2-10171/12, neexpunîndu- se și asupra dosarelor nr. nr. 2-8642/2012 și 2-8643/2012.

Instanța de recurs, prin decizia din 17 iunie 2015 a casat decizia curții de apel cu remiterea cauzei la rejudecare din următoarele motive.

Recurentul Victor Bogaci în cererea de chemare în judecată nu a enumerat dosarele, delimitându-le prin virgulă, dar prin cratimă, indicându-l doar pe primul și ultimul din șirul succesiv, și prezumînd că în acest interval sunt incluse și dosarele nr. nr. 2-8642/2012; 2-8643/2012, prezentînd înscrisurile pertinente, care indubitabil susțin că acțiunea formulată la 19 februarie 2014 se referă inclusiv, la dosarele omise de instanțele ierarhic inferioare.

Instanța de apel rejudecînd cauza, prin decizia din 02 decembrie 2015 repetat a respins apelul declarat de Victor Bogaci, menținînd hotărîrea primei instanțe, invocînd că din cererea de chemare în judecată nu rezultă că reclamantul a înaintat pretenții exprese pe cauzele civile nr. 2-8642/12, și 2-8643/12, iar faptul că chipurile a avut în vedere și aceste dosare, fiind înscrise prin cratimă nu poate fi credibil.

Victor Bogaci a contestat decizia Curții de Apel Chișinău din 02 decembrie 2015.

Instanța de recurs atestă, că Victor Bogaci se plînge asupra faptului, că instanța de apel, rejudecînd cauza nu a îndeplinit indicațiile instanței de recurs în partea examinării pretențiilor privind încălcarea termenului rezonabil la examinarea și executarea hotărîrilor judecătorești pe cauzele civile nr. 2-8642/12 și 2-8643/12.

Judecînd recursul declarat de Victor Bogaci asupra deciziei instanței de apel din 02 decembrie 2015 Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat, că instanța de apel s-a limitat doar la rapoartele privind modul de respectare a termenului rezonabil pe cauzele civile nr.2-8640/12, 2-8644/12, 2-10171/12 și 2-10172/12, ignorînd indicațiile instanței de recurs stabilite prin decizia Curții Supreme de Justiție din 17 iunie 2015.

Instanța de apel și-a motivat soluția indicînd, că probele privind tergiversarea examinării dosarelor nr. 2-8642/ și 2-8643/12 nu au fost prezentate de către Victor Bogaci.

Aici, instanța de recurs amintește prevederile art.4 alin.1 al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești „*sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției*”.

Astfel, nu era în obligația lui Victor Bogaci de a prezenta rapoartele și de a demonstra încălcarea termenului rezonabil.

Prin urmare, la rejudecarea pricinii instanța de apel urma să solicite Ministerului Justiției prezentarea rapoartelor privind modul de respectare a termenului rezonabil pe cauzele civile nr.2-8642/12 și 2-8643/12.

La soluționarea litigiului instanța de apel urma să țină cont de particularitățile litigiului, să pună în sarcina Ministerului Justiției sarcina probațiunii lipsei încălcării dreptului lui Victor Bogaci la examinarea și executarea hotărîrilor judecătorești în termen rezonabil a cauzelor civile nr. 2-8642/12 și 2-8643/12.

În contextul dat, Colegiul menționează că obligația instanței de apel este de a verifica legalitatea hotărîrii în întregul ei, independent de motivele apelului privind legalitatea hotărîrii primei instanțe, în conformitate cu art. 373 alin. 4) Cod de procedură civilă, ținînd cont de indicațiile instanței de recurs.

Potrivit art. 373 alin. 1, 2, 4 și 5 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. De asemenea, în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Concomitent, instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărîrii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărîrii în întregul ei. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul lărgit ajunge la concluzia de a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din data de 02 decembrie 2015 și de a restitui prezenta pricină civilă la rejudicare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

La rejudicarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele indicate, să verifice și alte circumstanțe ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC, probele administrate pe dosar, și în dependență de situația stabilită, în raport cu normele de drept material care reglementează relațiile civile, să adopte o hotărîre legală și întemeiată.

Referitor la recursul declarat de Valentina Bogaci, instanța de recurs reține, că Decizia Curții de Apel Chișinău din data de 13 ianuarie 2013 în partea pretențiilor Valentinei Bogaci a fost menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din data de 14 iunie 2015. Curtea de Apel Chișinău a rejudecat cauza numai în privința lui Victor Bogaci. Valentina Bogaci nu are împuterniciri să conteste această decizie, motiv pentru care recursul ei urmează să fie respins.

În temeiul celor expuse, în baza art. 445 alin. 1, lit. c) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Se respinge recursul declarat de către Valentina Bogaci.

Se admite recursul declarat de către Victor Bogaci.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 02 decembrie 2015 în pricina civilă la acțiunea lui Victor Bogaci și Valentina Bogaci împotriva Ministerului Justiției privind constatarea încălcării termenului rezonabil la examinarea cauzelor civile și neexecutarea hotărîrilor judecătorești în termenul rezonabil.

Se remite cauza la rejudicare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Iuliana Oprea

judecători

Nadejda Toma

Mariana Pitic

Ion Druță

Maria Ghervas